

Flyv, novelle, flyv

Genrekritik

Information, 05/03/2008

Skrevet af: Andreas Relster

Naja Marie Aidt modtog for nylig Nordisk Råds Litteraturpris for novellesamlingen 'Bavian'. For nogle varsler det en genkomst for novellen i litteraturen, mens andre mener, det bedst kan betegnes som en hyldest af en for længst udlevet genre.

“Novellen er et stedbarn i litteraturen, og det er en skam, for i virkeligheden er noveller meget læsevenlige, og de passer især godt til vores moderne og hektiske samfund.”

Sådan sagde Naja Marie Aidt til Information, efter at hun havde modtaget Nordisk Råds Litteraturpris. Hun synes, det er synd, at novellen ikke får mere plads, og at den regnes for at være mindre fin end for eksempel en digtsamling, der har en vis finkulturel aura. Der er en stolt tradition for at skrive noveller i Danmark med forfattere som Herman Bang, Steen Steensen Blicher og Johannes V. Jensen, men også nyere forfattere som Klaus Rifbjerg og Tove Ditlevsen har dyrket den korte form. Set i det lys synes Aidt, det er mærkeligt, at novellen ikke får mere anerkendelse.

“Jeg forstår det ikke, for en god novellesamling er jo som en digtsamling et samlet værk. Men mistroen bygger måske på en forestilling om, at novellen bare er en samling af forskellige ting, der er skrevet til tidsskrifter og dagblade, og som, når der er nok, bliver sat sammen til en bog,” siger Aidt.

Instituttleder for Kunst og Kulturvidenskab ved Københavns Universitet Marianne Ping Huang mener ikke, at man kan kalde novellen et stedbarn. Hun mener snarere, at de gode noveller kommer i bølger, og at vi efter at have været nede i en bølgedal nu er på vej tilbage mod toppen. I et nordisk

perspektiv ser hun en opblomstring blandt novelleforfattere og tror på, at det er en genre, der, som Aidt er inde på, afspejler tiden. Hun spår af samme grund novellen en lys fremtid.

“Hvis man læser en novellesamling, er der de her ‘slices of life’. Det er en lille stram bue, man får spændt ud, som ligger godt til den måde, mange læser på i dag,” siger Marianne Ping Huang.

Et godt vækstslag

Samtidig er der utrolig mange unge forfattere, der har arbejdet med de korte former i de sidste 10-15 år på nordisk plan, og som vi nu ifølge Marianne Ping Huang begynder at høste frugten af. Novellens opblomstring skyldes blandt andet udviklingen i den korte prosafortælling, hvor indflydelsen fra andre genrer gør sig stadig mere gældende, mener Huang. Blandt andet fordi mange yngre forfattere i dag ikke kun er prosaister, hvilket taler til genrens fordel. Det er altså både strømninger i tiden, samt en udvikling i forfatterkredse, der ifølge Huang giver novellen gode vækstmuligheder for tiden.

“Jeg kunne godt forestille mig, at novellen kunne rykke ind og overtage den position, som romanen har nu, og give romanen lov til at være lidt mere kedelig igen og ikke nødvendigvis være underholdende hele tiden. Det ville både gavne novellen og romanen,” siger Marianne Ping Huang.

Forfatter og litteraturhistoriker Søren Baggesen er dog ikke helt så optimistisk. Han giver Naja Marie Aidt ret i, at novellegenren er trængt. Han skelner mellem den korte prosa, som han ikke ser som noveller i den forstand, og den klassiske novelle. Han mener, at man siden engang i 90'erne har set novellen spille en mindre væsentlig rolle. Som fortælleform er den gledet i baggrunden og har ikke længere den vægt, den havde engang.

Novellen er død

Det er forfatter og rektor for

Forfatterskolen Hans Otto Jørgensen helt enig i - og lidt til. Han mener kort og godt, at novellen skal aflives en gang for alle.

“Det er en genre, der har udspillet sig selv, og som ikke kan udtrykke noget, der har med denne tid at gøre,” siger Hans Otto Jørgensen. Han mener, at den klassiske novelle antyder, at der ligger noget mellem linjerne, og vil have læseren med ind i værket og tolke og digte med, hvilket ifølge Jørgensen på ingen måde harmonerer med den tid, vi lever i.

“Novellen voldtager stoffet ved at runde historierne af og komme med pointer. Det kan man i dag ikke bruge til noget, man bliver nødt til at se livet i sin fart og uafsluttedhed, hvilket novellen modarbejder,” siger Hans Otto Jørgensen.

Han mener, at novellen historisk set har fungeret glimrende, for eksempel hos Karen Blixen, men at den som form døde ud omkring 1974 med Peter Seebergs Dinosaurussens sene eftermiddag. Her stiller Seeberg selv spørgsmål ved novellens form. Spørgsmål, der ifølge Jørgensen, har manifesteret sig i forhold til den måde vores bevidsthed og samfund har udviklet sig på. Novellen er ifølge Hans Otto Jørgensen en urealistisk modernistisk form. “Der står ikke en skid mellem linjerne,” siger Hans Otto Jørgensen.

Forfatter Helle Helle forstår ikke Hans Otto Jørgensen dødsdom over novellen. Hun ser det som om, at der kom et opsving for novellen i 90'erne, som både hende selv og Naja Aidt var en del af, og at der generelt er en god respons fra folk med hensyn til lysten til at læse noveller.

“Jeg synes, novellen er en fantastisk genre og kan ikke se, at folk ikke skulle få noget ud af den. Jeg oplever en stor lyst hos folk til at læse noveller, selv om romanen nok vinder i det lange løb,” siger Helle Helle. Hun ser en vis form for opblomstring, der blev igangsat med Jan Sonnergaards

Radiator i 1997, og som sådan set bare er fortsat.

“Jeg er ikke enig med Hans Otto Jørgensen i, at der ikke er mere at sige i novelleformen, og det er Aids pris vel også et bevis på. Men det er da rigtigt, at der ligger en faldgrube i at lave for rigtige noveller, hvor man tematisk roder for meget rundt i den samme suppedas,” siger Helle Helle.

Hun ser dog førnævnte Sonnergaards Radiator, Simon Fruelunds Mælk og Pia Juuls Dengang med hunden som gode eksempler på, at novellen ikke døde i 1974, men stadig lever og formår at udvikle sig. De nævnte eksempler er i Helle Helles optik klassiske noveller, der både har leveret høj kunstnerisk kvalitet og gode salgstal. “Det kan sagtens lade sig gøre,” siger Helle Helle.

Kilde: <http://www.information.dk/155924>